

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.024/2024/6.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Serfőző Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Serfőző Péter, címe)

Az alperes:

alperes neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Törőcsik és Társa Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Törőcsik Béla, címe)

A per tárgya:

Kártérítés, sérelemdíj iránti igény

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 15.M.70.111/2021/57.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 15.M.70.111/2021/58.

Í T É L E T :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és a felperes tartást pótló járadék iránti keresetét is elutasítja.

Mellőzi a lejárt tartást pótló járadék megállapítására vonatkozó rendelkezést.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A jelen ítélet meghozatalától számított 60 napon belül a felperes 54 211 (ötvennégyezer-kettőszáztizenegy) forint, míg az alperes 400 000 (négy százezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket köteles megfizetni a Nemzeti Adó- és Vámhivatal indokolási részben külön megjelölt illetékbevételei számlájára.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100 000 (százezer) forint másodfokú eljárási költséget. Az ezt meghaladó másodfokú eljárási költségeiket felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes néhai férje, (néhai munkavállaló neve) 2018.06.25. napján létesített határozatlan időtartamú munkaviszonyt az alperesnél tehergépkocsi-vezető munkakörben, bruttó 200.000 forint/hó alapbérért.

[2] (Néhai munkavállaló neve) 2019. december 30. napján munka- és tűzvédelmi oktatásban részesült, melyet az arról szóló jegyzőkönyv aláírásával igazolt. Az alperes évente tartott oktatást a sofőr munkavállalóknak a vezetés és pihenő időről, valamint a munkavédelmi szabályokról. A balesetvédelmi oktatás arra nem tért ki, hogyan kell olyan időjárási körülmények között a teherjárműre fel- illetve arról leszállni, ami esetleg balesetveszélyt jelenthet.

[3] (Néhai munkavállaló neve) (dátum) napján (város 1 neve)-ből indult fuvarral az (ország 1 beli) (város 2 neve)-be. A fuvarfeladat teljesítése során (ország 2)-ben, (város 3 neve) város melletti az alperes sofőrjei által gyakorta igénybe vett (parkoló neve) parkolóban pihenő ideje kivétele céljából megállt. Pihenőidejében némi alkoholt fogyasztott, de ittas állapotban nem volt.

[4] Ezt követően (néhai munkavállaló neve) vélhetően 19:00 óra körül a fülkéből kilépve elcsúszott a havas, jeges parkoló aszfalt járófelületére esett, és a fejét a parkoló aszfaltburkolatába ütötte. A sérültet a (város 4 neve) Autópálya rendőrség a kamion mellett eszméletlenül találta meg, azonnal mentőt hívtak, és a (város 3 neve) városában lévő

kórházba szállították, szakorvosi ellátásban részesült, majd átszállították a (város 5 neve)-i kórházba, ahol koponya alatti bevérzést állapítottak meg. A sérültet megműtötték, majd mély altatásban tartották, de az orvosi ellátás ellenére 2021. január 17. napján elhunyt. A halálos kimenetelű sérülés a kamionfülke elhagyásakor bekövetkezett eséssel hozható összefüggésbe.

[5] Az alperes munkahelyi megbízottja a munkabalesetről jegyzőkönyvet készített, ő nem járt kint a munkabaleset helyszínén. A munkahelyi megbízott a munkabaleseti jegyzőkönyvet (fuvarszervező neve), alperesi fuvarszervező elmondása alapján vette fel, aki szintén nem járt a baleset helyszínén, őt az (ország 2 bel) autópályarendőrség telefonon tájékoztatta a történetekről.

[6] A néhai elhalálozását követően a felperes és két gyermeke személyenként 666 000 forintot kapott az alperes felelősségbiztosítójától.

[7] A felperesnél a férje halála következtében az ún. elaborálás elmaradása miatt elhúzódó gyászreakció alakult ki, amely depressziós epizódba torkolt. Pszichotrauma váltotta ki a folyamatot, amelynek teljes feldolgozása (elaborálása) pszichoterápiás kezeléssel oldható meg. Egy bizonyos mélységű depresszió már nem képes kezelés nélkül gyógyulni, ahhoz specifikus antidepresszáns beállítása szükséges.

[8] A felperes és a néhai 1998. májusában kötöttek házasságot, két közös gyermekük született, akik már nagykorúak. (Gyermek 1 neve) utónevű dolgozik, (gyermek 2 neve) egyetemi tanulmányokat folytat az (egyetem neve) mérnök-informatikus szakán. A felperes rendezett, szeretetteljes házasságban élt néhai férjével, aki a fő családfenntartó volt. A felperes takarítónőként dolgozik, havi bruttó 197.000 forint munkabérért.

[9] A tragikus hirtelenségű halálesetet követően a család életét a nagykorú gyermekek és az özvegy összetartása jellemezte, ugyanakkor ez számukra súlyos lelki problémákat okozott. A felperesnek megfelelő kombinált terápiával az elhúzódó gyászmunka depressziós epizódba torkollása gyógyítási szükséghelyzetet eredményezett, melyhez szakember szükséges. A felperes esetében a depresszió, a gyászfolyamat, orvosilag igazoltan a váratlan halálesettel egyértelműen ok-okozati összefüggésben áll.

Kereset

[10] A felperes keresetében 10 000 000 forint sérelemdíj, valamint ezen összeg után 2021. január 18. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A sérelemdíj iránti igény körében előadta, a házasságban, teljes családban éléshez, illetve a családhoz való tartozáshoz fűződő személyiségi joga sérült, a néhai halála miatt életminősége hátrányosan megváltozott. Hivatkozott a testi-lelki sérelmére, mint a haláleset reá gyakorolt negatív hatására.

[11] Ezt meghaladóan kérte a bíróságot, hogy az alperest 2021. január 18. napjától véghatáridő nélkül havi 80 000 forint tartást pótló járadék megfizetésére is kötelezze, állítva, ezen összeg az, mely alkalmas arra, hogy a számára a káresemény előtti megközelítőleg

megfelelő életszínvonalat biztosítson. Kérte figyelembe venni, hogy elsősorban a néhai volt a családfenntartó.

[12] Sérelemdíj iránti igényét a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 9.§ (1) bekezdésére, 166.§ (1) bekezdésére, 167.§ (1) bekezdésére, 171.§ (1) bekezdésére, 177.§-ára és a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 2:42.§ (1) bekezdésére, 2:43.§ a) pontjára, 2:42-54.§-aira, a Ptk. 6:532.§-ára, 6:48.§ (1) bekezdésére alapította, míg tartást pótló járadék iránti igényét az Mt. 171.§ (2) bekezdésére, valamint a Ptk.6:529.§ (1)-(5) bekezdéseire alapította.

[13] Indoklásként előadta, hogy a házasságból két gyermek született, akik már nagykorúak, de (gyermek 2 neve) utónevű gyermeke még felsőfokú tanulmányokat folytat. A család egy háztartásban élt, közöttük közeli bensőséges kapcsolat állt fenn. A gyermekeknek édesapjuk korai elvesztése a gyászreakciót követően komoly lelki problémát jelentett és jelenteni fog a jövőben is. A felperes előadta, gyermekeivel együtt elesett a teljes családban éléshez való jogától, mely okán a lelki egészsége sérült. Erre figyelemmel a teljes családban való élés sérelme és annak következtében felmerülő egészségsértés folytán a 10 000 000 forint összegű sérelemdíj nem tekinthető eltúlzottnak.

[14] A járadékigény körében előadta, a néhai jövedelmének kiesése komoly anyagi megterhelést jelent számára. Hivatkozott a 3/2018. (XI.17.) KMK véleményre, melynek értelmében az eltartott hozzátartozó részére megállapított tartást pótló járadék célja a káresemény előttinek megközelítőleg megfelelő életszínvonal biztosítása. A tartást pótló járadék összegének meghatározásához figyelembe kell venni az elhunyt munkavállaló és a járadékot igénylő sérelem előtti jövedelmét, ideértve az eltartott hozzátartozók számát és a sérelem előtti életszínvonalukat. A sérelem után meglévő jövedelmek alapulvétele, mérlegelésével nem kizárólag összegszerű számítás alapján, a járadékot úgy kell megállapítani, hogy a jogosultaknak a károsodás előttivel megközelítőleg azonos életszínvonalat biztosítson.

[15] Előadta, hogy rendszeres kiadásai az alábbiakból tevődnek össze: Víz- és Csatornaművek 6 500 forint, gázdíj 12 300 forint, fűtés 25 000 forint, villany 12 700 forint. Három hónapra a hulladékszállítás 6.400 forint, kommunális adó 1 évre 16 000 forint, kábeltévé, internet 16 000 forint, 3 darab telefon előfizetés 21 000 forint. A lakásbiztosítás költsége 3 hónapra 9 800 forint, gépjármű felelősségbiztosítás éves díja 23 000 forint.

Hivatkozott a BH.2023.298. számú döntésre, mely rögzíti, hogy ha a járadékfizetési kötelezettség ideje nem határolható be, az véghatáridő nélkül megállapítható. Kérte figyelembe venni, hogy a néhai hozzávetőlegesen 160 000 forintot minden hónapban átadott a részére, e nélkül nem tudta volna fizetni a számlákat. Ennek okán a havi 80 000 forint járadék iránti igény nem tekinthető eltúlzottnak.

Ellenkérelem

[16] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Érdemi ellenkérelmében elsődlegesen lényegében arra hivatkozott, hogy a baleset a munkaidő letelte után, a munkavégzés 9.

órájában, illetve a felperes által nem vitatottan a néhai pihenőidejében az alperes működési területéhez nem tartozó, külföldi parkolóban, a néhai munkavállaló gyalogos közlekedése során történt, e körülmények miatt nem áll fenn a kártérítés feltételeként szolgáló, munkaviszonnyal való okozati összefüggés.

[17] Ezt meghaladóan alperes kimentését arra alapította, hogy a balesetet a néhai elháríthatatlan magatartása okozta, mivel a perben ittassága bizonyítást nyert. Ennek okán az Mt. 168.§ (2) bekezdés b) pontja alapján kérte, hogy a bíróság az alperesi kimentést tekintse igazoltnak.

[18] Másodlagosan kérte, ha a bíróság a jogalapot megalapozottnak találná, 90-10%-os kármegosztást alkalmazzon a felperes terhére.

[19] Vitatta, hogy nem megfelelően vizsgálta ki a baleset körülményeit. Előadta, a munkabaleseti jegyzőkönyv elkészítésénél az irányadó MüM rendelet mellékletében található mintát alkalmazta, azt (fuvarszervező neve), fuvarszervező meghallgatása alapján állították ki. Megjegyezte, törekedett az ügy alaposabb kivizsgálására, de az (ország 2 bel) rendőrhatalóság nem adott részére több tájékoztatást. Álláspontja szerint kellően tisztázottak a baleset körülményei, a kivizsgálás lefolytatásának módja nem értékelhető a terhére.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[20] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5 000 000 forintot sérelemdíj jogcímén, valamint ezen tőkeösszeg törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá alperest 2021. január 18. napjától havi 56 470 forint tartást pótló járadék megfizetésére is minden hónap 15. napjáig. A bíróság megállapította, hogy az alperes hátraléka 2021. január 18. napjától 2024. január 26. napjáig 2 032 920 forint, melynek megfizetésére 15 napos határidőt szabott. További rendelkezésével nagyságrendileg egyenlő arányban kötelezte a feleket a le nem rótt eljárási illeték megfizetésére. Kiegészítő ítéletével a fentieket meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, a peres felek maguk viselik saját perköltségüket.

[21] Az ítélet jogi indokolásában elsődlegesen a kereset elbírálásának alapjául szolgáló Mt. és Ptk. rendelkezéseket ismertette, melyek a személyiségi jogsértésre, illetve a kártérítésre vonatkozó szabályokat tartalmazzák (Ptk. 2:42-54. §, Mt. 9. §, 166. § (1)-(2) bekezdés).

[22] Mindezek alapulvételével a bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a káresemény összefüggésben állt-e a munkaviszonnyal. Ennek megállapításához az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 1. pontjában rögzítetteket alkalmazta, melyet idézett. Ez alapján megállapította, hogy a néhai a munkavégzéshez szükséges gépjárművet hagyta el, amikor a baleset bekövetkezett, így a munkavégzéshez szervesen kapcsolódott a káresemény és függetlenül attól, hogy a munkaidő lejártát követően történt, az munkabalesetnek számít. Emiatt az alperes alappal nem hivatkozhat a munkaviszonnyal összefüggés hiányára azzal az indokkal, hogy a baleset a munkavégzés 9. órájában történt.

[23] További alperesi védekezés kapcsán a bíróság vizsgálta azt is, hogy a néhai elháríthatatlan magatartása okozta-e kizárólagosan a káreseményt. E körben az alperes munkabaleset kivizsgálási eljárását minősítette úgy a bíróság – az 5/1993. (XII. 26.) MÜM rendelet (a továbbiakban: MÜM rendelet) szabályai alapulvételével – hogy az nem volt szabályszerű. A munkabaleseti jegyzőkönyv nem felelt meg a MÜM rendeletben foglalt rendelkezéseknek, helyszíni szemle megtartására nem került sor, a munkabaleset körülményeit helyszíni jegyzőkönyvben, fényképen, vagy videofelvételen nem rögzítették. Az alperes nem tárta fel pontosan a balesetet kiváltó okot, vagy okokat. A baleset bekövetkezésének pontos oka nem állapítható meg, így e hiányosság miatt nem vonható le az a következtetés, hogy a balesetet kizárólag a sérült elháríthatatlan magatartása okozta. Az alperes ezzel ellentétes hivatkozása nem alátámasztott, így a munkáltatói felelősség alóli mentesülés ez okból nem áll fenn. A bíróság megállapította, az alperes a kárért felel, mely jogalapul szolgál a házastárs felperes kárigény érvényesítéséhez, illetve a sérelemdíj követeléséhez.

[24] A sérelemdíj igény elbírálása során a bíróság abból indult ki, hogy a felperest megilleti a Ptk. 2:43. § által nevesített személyiségi jog, mely a teljes családban való élés jogát biztosítja. Az Mt. 171. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a munkáltató felelőssége a munkavállaló hozzátartozójával szemben is fennáll a felmerült kár tekintetében. A felperes ennek megfelelően saját jogon érvényesíthette a sérelemdíj, illetve kárigényét. A házasságban, családban éléshez, a családhoz való tartozáshoz fűződő jog megsérült, továbbá a felperes lelki sérelemre is hivatkozott, utóbbit a bíróság a sérelemdíj összegszerűségének megállapításánál, a sértetre gyakorolt hatás körében értékelte. A bíróság a tényállásból kiemelte, a felperes és az elhunyt 23 évig voltak házасok, két közös gyermekük született, rendezett, boldog házasságban, családi kötelékben éltek. A családfő elvesztése pótolhatatlan, lelki veszteségélményt jelentett a felperesi hozzátartozó számára.

[25] A felróhatóság körében az alperes mulasztásának tekintette a bíróság, hogy a munkavédelmi oktatást nem megfelelően végezte el. A tanúbizonyítás igazolta, a balesetvédelmi oktatás nem tért ki arra, hogyan kell a munkaeszközül szolgáló jármű körül olyan időjárási körülmények között gyalogosan közlekedni, illetve arról leszállni, amely esetleges balesetveszélyt hordoz magában. Az említett mérlegelési szempontokat összességében értékelve a bíróság 5 000 000 forint összegű sérelemdíjat talált megállapíthatónak, mely összeg alkalmas arra, hogy a sérelemdíj reparációs és repressziós funkcióját egyaránt betöltse.

[26] A kártérítésként igényelt tartást pótló járadék összegének meghatározása körében a bíróság a 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény irányadó megállapításait ismertette. Kiindulópontnak tekintette, hogy az alperes nem vitatta, a felperes családjában a néhai volt a családfenntartó. A néhaival közös háztartásban élő felperes férje jövedelméből havi 160 000 forintot kapott, mely a saját jövedelmével együtt biztosította a megélhetés és a lakhatás költségeit.

[27] A bíróság külön vizsgálta, felmerülhet-e a néhai közrehatása miatt kármegosztás alkalmazásának lehetősége. Megállapította, a perben bizonyítást nyert, hogy a baleset időpontjában a néhai bizonyos mennyiségű szeszestalt fogyasztott, azonban annak mértéke és a rá gyakorolt hatása utóbb nem állapítható meg. Önmagában ez a tény alapot adhat a kármegosztásra, azonban a rendelkezésre álló igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján

az ittaság tényének és mértékének igazoltsága nem volt megállapítható. Az ún. előteszt a szeszital szervezetben létét igazolja, de az ittas állapot szakértői eszközökkel kétséget kizáróan nem volt igazolható. A bíróság hangsúlyozta, a szeszital fogyasztás nem eredményez automatikusan ittas állapotot, és az sem nyert bizonyítást, hogy ezzel bármilyen okozati összefüggésben állt volna a baleset.

[28] A tartást pótló járadék mértékének meghatározása során a már ismertetett KMK vélemény megállapításait vette alapul, továbbá az 1/2006. (V. 22.) PK véleményt is alkalmazta. Ebből következően bruttó összegben állapította meg a járadékot, mivel az személyi jövedelemadó köteles bevételnek minősül. A bírói gyakorlatra hivatkozással a bíróság a házastárs esetében figyelembe vehető 30 %-os létfenntartásra szánt hozzájárulási arányt találta irányadónak, mely a néhai bérére vetítve havi 48 000 forintot jelent. Ennek 15 %-os mértékű személyi jövedelemadóval emelt összege havi bruttó 56 470 forint, mely a bíróság álláspontja szerint alkalmas a felperest ért jövedelemkiesés pótlására figyelemmel arra is, hogy a károkozás és az ítélethozatal közötti időszakban az értékviszonyokban jelentős változás nem állt be.

Az alperes fellebbezése és a felperes fellebbezési ellenkérelme

[29] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést kérve annak részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását.

[30] Az elsőfokú ítélet főbb rendelkezéseinek ismertetését követően a fellebbezési indítvány a Pp. 369. § (1) bekezdés, valamint (3) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjai szerinti felülbírálati jogkör gyakorlására irányult.

[31] Az elsődlegesen megjelölt felülbírálati jogkör kapcsán alperes eljárásjogi jogsértésekre hivatkozással kétségbe vonta az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tárt fel teljeskörűen a tényállást, nem állapította meg és nem vizsgálta, hogy a néhai munkavállaló a munkakezdését követő 9. órában, tehát valójában már munkaidőn túli időpontban szenvedett balesetet. A tényállásból megállapítható, hogy a perbeli baleset a néhai munkavállaló pihenőidejének megkezdése után következett be, amikor már aznapi munkáját befejezte és leparkolt a tehergépjárművel. Ekkor a munkavállalónak már nem volt lehetősége munkát végezni, ekkor elfogyasztotta a vacsoráját és két doboz sört is ivott. Ebből levonta azt a következtetést, hogy a baleset időpontjára nézve a peres felek között vita nincs, azt mindkét fél egyezően adja elő, hogy az a munkaidő 9. órájában történt.

[32] A további fellebbezési érvelés szerint a tényállás értékelése során az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 2. § (2) bekezdését, amikor ítélete [25] pontja szerint a munkavégzéshez szükséges gépjármű elhagyása során bekövetkező balesetnek minősítette a káreseményt, mivel ilyen tárgyú nyilatkozatot egyik peres fél sem tett. A baleset nem a munkavégzés 9. órájában történt, ahogy azt az elsőfokú bíróság tévesen megállapította, hanem már a pihenőidőben. Azzal, hogy a munkavállaló véglegesen leparkolt és befejezte a munkavégzését a munkaideje is befejeződött. Mindezekből megállapítható, hogy a perbeli baleset munkaidő után, már a heti pihenőnap megkezdése előtt történt.

[33] A perbeli tényállásból nem állapítható meg, hogy a néhai munkavállaló a munkavégzéshez szükséges gépjárművet hagyta el, mivel a kamionban aludt, ott étkezett, tehát valójában az volt a lakhelye is. Arra nincs peradat, hogy a baleset napján panzióban kívánt volna megszállni és ez okból hagyta volna el a kamiont.

[34] Az (ország 2)-ből beszerzett rendőrségi kivizsgálásról készült okiratok alátámasztják, hogy a néhai munkavállaló a baleset bekövetkezésekor ittas volt, ezzel ellentétes törvényi tényállást állapított meg törvénysértően az elsőfokú bíróság. A balesetet a károsult elháríthatatlan magatartása vagyis az ittassága okozta, ez mentesülési ok az alperesi munkáltatóra nézve. Ennek a ténynek az értékelésére az ítélet indokolása nem tért ki, a bíróság ezáltal megsértette a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdését.

[35] Az alperes a továbbiakban áttért arra, mely okokból kéri az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálatát. Alperesi álláspont szerint a bizonyítás eredményét okszerűtlenül minősítette a bíróság atekintetben, hogy a felperest káros pszichés hatások érték. Ezt az igazságügyi orvosszakértői vizsgálat eredménye nem támasztotta alá, ugyanakkor az rögzítésre került, hogy a vizsgálatkor semmilyen dokumentum nem állt rendelkezésre, melyet az igazságügyi orvosszakértői vélemény kifejezetten hiányolt. A szakvéleményből az megállapítható, hogy a felperesi szorongás pszichoterápiás kezeléssel feloldható. Ilyen kezelés vagy a kedvező lelkiállapot változtatása iránt azonban a felperes semmilyen intézkedést nem tett, orvosi ellátást nem vett igénybe, jóllehet állapota megfelelő orvosi kezeléssel korrigálható.

[36] A továbbiakban eseti döntést idézve alperes hangsúlyozta, baleset folytán életét veszített személy hozzátartozójának sérelemdíj igényét önmagában nem alapozza meg az a körülmény, hogy a hozzátartozó halála folytán a korábbi helyzete megváltozott. Erre csak akkor lehet igényt tartani, ha az életvitel egyébként tartósan vagy súlyosan megnehezül. A gyász és a lelki fájdalom nem ad kellő alapot a sérelemdíj megítéléséhez.

[37] A felperes nem minősül az eltartott olyan hozzátartozójának, aki a meghalt személlyel szemben tartásra jogosult lenne, házastársi tartásra nem volt jogosult, a gyermekei pedig már nagykorúak, ők igényt nem is érvényesítettek.

[38] Az előbbiek alapján alperes megalapozatlannak és jogszabálysértőnek minősítette az elsőfokú bíróság sérelemdíjra, valamint tartást pótló járadékra vonatkozó döntését.

[39] Végezetül alperes külön kitért arra, a munkavédelmi vezető tanúvallomása részletesen tartalmazta, hogy megfelelő balesetvédelmi oktatásban részesült a néhai, így ezzel kapcsolatban sem merülhet fel felróható mulasztás alperessel szemben. Az alperesi munkáltató a külföldi útviszonyokért, illetve a parkolóhelyi körülményekért felelősséggel nem tartozhat.

[40] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Jogi érvelésként előadta, álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ügy összes lényeges körülményét részletesen mérlegelte, a bizonyítékokat megfelelően vette figyelembe. A felperes teljes családban éléshez való jogának súlyos megsérülése állapítható meg a tényállás alapján a felperes férje halála következtében olyan érzelmi és lelki károsodást szenvedett,

amely az elhúzódó gyász és a depresszió megjelenésében mutatkozott meg, mélyreható és tartós lelki sérülés érte. A pszichés állapotát nem lehet enyhébbnek tekinteni, az ítélet ezért helytállóan határozta meg a sérelemdíj jogalapját és összegét, mely kompenzálja a felperest a férje elvesztése által okozott lelki és érzelmi sérülésért. Ez alkalmas a sérelemdíj reparációs és repressziós céljának megvalósítására.

[41] A tartást pótló járadék megítélése kapcsán a bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a háztartás fenntartásához szükséges kiadások fedezésére szolgáló anyagi hozzájárulástól esett el a férje halála miatt, ez súlyos anyagi nehézségeket okoz számára, így a járadék megállapítása indokolt volt, életkörülményeinek megfelelő szinten tartásához az szükséges. Ezen túlmenően családi élete is gyökeresen megváltozott, elvesztette a házasság és a családi élet biztonságát, stabilitását, ezzel a teljes családban való éléshez való joga sérült. Ez indokolta teszi a sérelemdíj megállapítását, a sérelemdíj jogszerű követelését.

[42] A munkabaleseti jogalap alperesi kétségbe vonását felperes indokolatlannak minősítette, a bíróság helyesen állapította meg, hogy a baleset munkavégzéshez kapcsolódóan, annak szerves részeként következett be. A fuvarozási tevékenységhez szükséges munkaidőt megszakító pihenőidő alatt szenvedett halálos balesetet a néhai munkavállaló. A bírói gyakorlat szerint a pihenőidő a munkavégzéshez kapcsolódik, az szintén a munkaviszonnyal összefüggésben áll. Különösen olyan esetben, amikor a munkavállaló a munkavégzés helyszínét vagy eszközeit használja. Az alperes felelőssége nem mentesíthető azáltal, hogy a baleset a munkaidő meghosszabbítása alatt történt. A felperes kérte figyelembe venni, a tényállásból megállapíthatóan az alperes nem teljesítette a munkavédelmi kötelezettségeit sem, a balesetveszélyes körülményekkel kapcsolatban nem adott tájékoztatást, erről nem oktatta ki a néhai munkavállalót. Ezzel alperes megszegte a munkavédelmi előírásokat, amely mulasztás hozzájárult a balesethez.

[43] Az alperes ezen túl nem tudta bizonyítani, hogy a néhai közrehatása a baleset bekövetkeztében olyan mértékű lett volna, hogy az kármegosztásra adott volna alapot. A bíróság helyesen állapította meg, hogy az ittasság nem játszott szerepet a baleset bekövetkezésében, nem az esetleges alkoholfogyasztás állt okozati összefüggésben a baleset bekövetkeztével. Ezt az orvosszakértői vélemény alapján helyesen állapította meg a bíróság.

Az ítéltábla döntésének indokai

[44] Az alperes fellebbezése részben alapos.

[45] Az ítéltábla – az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény fennálltának hiányában – felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdés alapján az erre irányuló fellebbezési kérelemre és fellebbezési ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja figyelemmel arra, hogy ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezését csak a felperesi fellebbezésben megjelölt jogszabálysértések, illetve a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben előadott érvek mentén vizsgálhatja felül. Azzal tehát, hogy a fellebbező milyen határozott kérelmet és milyen indokkal ad elő, egyúttal kijelöli a másodfokú bíróságtól kért felülbírálat tárgyát és

körét. Ehhez kapcsolódóan további korlátot jelent az is, hogy a Pp. 369. §-a meghatározza, a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható.

[46] Az előbbieket hangsúlyozva az ítéltábla a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

[47] Az alperes fellebbezésében eljárási és anyagi jogi jogsértésekre egyaránt hivatkozott, a fellebbezési kérelem azonban kizárólag az ítélet megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására irányult. Megjelölte egyúttal a Pp. 369. § (1) bekezdését is felülbírálati jogkörként. Kérte az elsőfokú bíróság eljárása szabályszerűségének felülbírálatát is. Eljárásjogi jogsértésként rótta fel a tényállás-megállapítás hiányosságát tekintetben, hogy a perbeli baleset napján a néhai munkavállaló aznapi munkaidejének 9. órájában szenvedett balesetet, mely már valójában a pihenőidő megkezdését követő időpont volt. Emellett e körben azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdését sértve a felek ilyen tartalmú nyilatkozata hiányában állapította meg, hogy a baleset a munkavégzéshez szükséges gépjármű elhagyása során következett be.

[48] Elsőként az ítéltábla az utóbbi hivatkozással kapcsolatban azt hangsúlyozza, hogy az alperes tévesen értelmezte az elsőfokú ítélet [25] bekezdését. Ebben az elsőfokú bíróság nem ténymegállapítást tett, e bekezdés szerkezetileg nem a tényállás, hanem a jogi indoklás része. Az elsőfokú bíróság itt csupán a munkavégzéshez szervesen kapcsolódó tevékenységek megítélése körében kialakult bírói gyakorlatra utalt.

[49] Ebből pedig arra a következtetésre jutott ítélete következő bekezdésében, hogy az alperes nem hivatkozhat a munkaviszonnyal összefüggés hiányára azzal az indokkal, hogy a baleset a munkavégzés 9. órájában történt, mert a baleset a munkavégzéshez valamilyen módon szervesen kapcsolódó tevékenység során történt. E körben tehát az elsőfokú bíróság nem követte el az alperes által állított eljárási jogszabálysértést.

[50] A baleset bekövetkezésének időpontjával kapcsolatos alperesi érvek vonatkozásában pedig a következőket hangsúlyozza az ítéltábla. A bizonyítás eredményeként a tényállás megállapítása a Pp. 279. § (1) bekezdés szerinti mérlegelésen alapul. A Pp. 279. §-a a bizonyítás eredményének mérlegeléséről szól és az elsőfokú bíróság számára a perbeli bizonyítékok szabad mérlegelésének jogát biztosítja. Az elsőfokú bíróság esetleges mérlegelési hibája azonban nem jelenthet eljárási szabálysértést, hanem az érdemi elbírálás helyességének felülvizsgálata körében értékelendő. A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont szerinti felülbírálati jogkör teszi lehetővé a másodfokú bíróság számára, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást módosítsa vagy kiegészítse. Ez érdemi felülbírálati jogkör keretében valósulhat meg, vagyis az ügy érdemében kell döntenie a másodfokú bíróságnak a hivatkozott felülbírálati jogkörben eljárva.

[51] Az alperes tévesen állította, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos lett volna e körben. Az elsőfokú ítélet tényállása szerint néhai (néhai munkavállaló neve) a parkolóban pihenőideje kivétele céljából megállt, a baleset ezt követően 19:00 óra körül történt. Nem minősítette tehát a baleset időpontját munkaidőnek. Ítélete jogi indokolásának [25]-[26] bekezdéseiben pedig éppen azt az álláspontját fejtette ki, hogy nincs jelentősége – a tevékenység szerves kapcsolódása miatt – a baleset időpontja jogi

minősítésének. Ezen ítéleti okfejtéssel az ítéletábra – a későbbiekben kifejtendők miatt – egyetért, ezért nem volt indokolt az alperes által kifogásolt körben a tényállás kiegészítése.

[52] Ugyancsak a későbbiekben kifejtendők miatt nem volt indokolt a tényállás a körben történő kiegészítése sem, hogy a felperes törekedett-e a haláleset kapcsán kialakult lelkiállapotán változtatni.

[53] Az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkeztetés levonására a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör ad lehetőséget.

[54] Az említett anyagi jogi felülbírálat kapcsán az ítéletábra abból indult ki, hogy az Mt. 166. § (1) bekezdése szerint a munkáltató kártérítési felelőssége megállapításához munkavállalónak három konjunktív feltétel fennálltát kell bizonyítania: a kár keletkezését, a munkaviszony fennálltát, illetve a munkaviszony és a kár közötti okozati összefüggést. Negatív feltétel, hogy a munkáltató ne tudja kimenteni magát. A kimentési okot azzal igazolhatja, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa, illetve a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta (Mt. 166. § (2) bekezdés).

[55] Az ellenőrzési kör fogalmát értelmezve a Kúria 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 2. pontjában rögzítette, hogy a munkáltató ellenőrzési körén kívül esik mind az a körülmény, amelyre a munkáltatónak nincs semmilyen ráhatása, befolyásolási lehetősége. Munkáltató ellenőrzési körébe tartozik azonban a feladatainak ellátása az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése, a munkavégzéshez szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés (tevékenység) kockázata. A munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a telephelyen kívül végzett munka a kijelölt, körülhatárolt helyszínen, ideértve annak adottságait, továbbá a munkavégzés tárgyául szolgáló, annak érdekében használt járművet, illetve annak a munkáltató által megbízott vezetője magatartásával vagy mulasztásával összefüggő körülményt. A Kúria Mfv.I.10.419/2015. számú határozatában ezzel kapcsolatban kiemelte, általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik minden olyan tevékenység, vagy körülmény, amelyre tekintettel a munkáltatónak lehetősége sőt kötelessége a kár elkerülése, megelőzése. Ennek megítélésénél minden olyan objektív tény és körülményt értékelni kell, melynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak.

[56] A perben nem vitatott tény, hogy a gépjármű az alperes tulajdonában állt, azzal az ő érdekében történt a teherfuvarozási tevékenység, az a néhai munkavállaló által használt munkaeszköz volt, mellyel a munkáltató érdekében, annak utasítása alapján áruszállítást végzett. Az alperes elfogadta azt a kialakított szokást, hogy az éjszakai pihenés céljából a munkavállalója a tehergépkocsi vezetőfülkéjét veszi igénybe. Ebből adódóan nem volt jelentősége annak, hogy a káresemény a pihenőidőben történt-e. Az, hogy a felperes a rakomány közelében maradjon ebben az időszakban is, a munkáltató vagyonvédelmi érdekét is szolgálta, e körülmény alakítására a munkáltatónak tehát ráhatása volt. A munkáltató nem írta elő, hogy a felperes pihenőidejét egyéb más szálláshelyen töltse. A munkáltató ellenőrzési köre tehát nemcsak a beosztás szerinti munkaidő, hanem a pihenőidő alatt is kiterjedt a teljes gépjárműre. A perbeli esetben a néhait bár pihenőidejében érte a kárt okozó baleset, amikor a

gépjárművel nem közlekedett, a munkáltatónak azonban ráhatása, befolyásolási lehetősége lehetett volna a kár megelőzésére (hasonlóan: Kúria Mfv.VIII.10.069/2023/6. számú közbenső ítélet).

[57] Mindezek alapján az állapítható meg, hogy a káresemény a munkáltató ellenőrzési körén belül történt. Ebből következően nem áll fenn az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontjában írt konjunktív feltételek egyike, vagyis ez alapján az alperes nem mentesülhet a felelősség alól. Így csak abban az esetben mentesülhetett volna, amennyiben azt bizonyította volna, hogy a kár kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

[58] Az alperes fellebbezésében ilyen mentesülési okként a néhai ittasságának tényére hivatkozott, mely állítása szerint a perben bizonyított volt. Sérelmezte az elsőfokú ítéletben szereplő ezzel ellentétes tényállást, és bírói értékelést. Az ittasságot akként kérte figyelembe venni, hogy az a károsult elháríthatatlan közreható magatartása volt, mely kizárólagosan okozta a balesetet. Kérte az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alkalmazását mentesülése érdekében. Hiányolta, hogy ezen tényekre az ítélet indokolása nem tért ki.

[59] Az ítéltábla ez utóbbi hivatkozás kapcsán felhívja a figyelmet az elsőfokú ítélet jogi indokolás [56]-[61] bekezdéseire, melyek igen részletesen mérlegelik az ezzel kapcsolatban rendelkezésre álló bizonyítékokat. Az ittasság, mint lehetséges baleseti ok vizsgálata a bíróság részéről tehát megtörtént. Az ott kifejtett állásponttal az ítéltábla egyetért, tekintetben döntő jelentősége a szakértői vélemény kiegészítésnek van, mely rávilágított arra, hogy a külföldön alkalmazott ún. előteszt nem alkalmas az ittasság mértékének megállapítására és bár a szeszesital fogyasztás tényét adott esetben igazolta, de az ittas állapot, annak mértéke szakértői eszközökkel kétséget kizáróan nem volt alátámasztható. Figyelmet érdemlő megállapítása a szakvéleménynek, hogy a szeszesital fogyasztás nem feltétlenül eredményez alkoholos befolyásolt ittas állapotot (48. számú szakvélemény 7. oldal). Mindezek alapján helyes, okszerű következtetést vont le a bizonyítékokból a bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a néhai által elfogyasztott szeszesital és a baleset bekövetkezte között okozati összefüggés nem bizonyított. Megjegyzendő e körben még, hogy önmagában az alkoholos befolyásolt ittas állapot bizonyítottságából sem lehetne arra következtetni, hogy a balesetnek kizárólag ez volt az oka, amire az elsőfokú bíróság is helyesen utalt ítéletében.

[60] A munkavédelmi oktatás megfelelése, tartalma, hogy az pontosan mire terjedt ki, valójában irreleváns a perbeli jogvita megítélése során, tekintve, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége objektív, nem függ a magatartása vétkességétől. A munkavédelmi oktatás megfelelése esetén sem tudja tehát az említett jogalapon fennálló felelősségét kimenteni.

[61] Az alperesi munkáltató fellebbezési hivatkozásai tehát nem elegendőek a kimentéshez, felelőssége a néhai munkavállalójának házastársa irányában fennáll.

[62] A sérelemdíj kapcsán – még a jogalap körében – hangsúlyozza az ítéltábla, a házastárssal való együttélés, illetve a teljes családban éléshez fűződő jog megsértése bekövetkezett a családapa, férj tragikus hirtelenséggű halálával, a személyiségi jogsérelem a felperes esetében tehát fennáll, nem szükséges külön orvosszakértői bizonyítás többlet tényállási elem, azaz annak alátámasztására, hogy ez pszichés károsodást okozott a

felperesnél. A pszichés állapot sérülésének mértéke a jogalapra nem, csak az összecszerúségre hathat ki. Megjegyzi továbbá az ítéltábla, hogy az alperes által e körben felhívott, a Legfelsőbb Bíróság 16. sz. irányelve még a nem vagyoni kártérítésről szólt, ezért a jelen perben vizsgált, más jogintézményt jelentő sérelemdíj vonatkozásában az abban foglaltak nem irányadók. Nem az igénylő életvitelének tartósan vagy súlyosan történő megnehezülése, hanem a személyiségi jogsérelem bekövetkezése a vizsgálat tárgya, amit az alperes fellebbezésében maga sem vont kétségbe.

[63] A sérelemdíj elsőfokú bíróság által megállapított mértékét az összecszerúség mérlegelésének helyessége tekintetében a fellebbezés szintén nem vonta kétségbe, az kizárólag a jogalap hiányát állította, ezért az összecszerúség mérlegelése tárgyában az ítéltábla nem bocsátkozhatott az elsőfokú ítélet felülbírálatába. Ez okból nincs jelentősége annak, hogy a felperes követett-e el mulasztást pszichés állapota kezelésével kapcsolatban, ez ugyanis – a fent kifejtettek szerint – a sérelemdíj jogalapja szempontjából nem, csak az összecszerúség vonatkozásában bírna relevanciával.

[64] Az alperes fellebbezésében kétségbe vonta a felperes tartást pótló járadékra való jogosultságát is, állítva, hogy a felperes nem minősül az eltartott olyan hozzátartozójának, aki a meghalt személlyel szemben tartásra jogosult lenne. Kérte figyelembe venni, hogy a felperes munkaviszonyban áll, önálló jövedelemmel rendelkezik, házastársi tartásra korábban nem érvényesített igényt, gyermekei pedig nagykorúak, egyik gyermeke már dolgozik és saját jövedelemmel rendelkezik.

[65] A Ptk. 6:529. § (1) bekezdése szerint tartást pótló járadéknak van helye a károkozás folytán meghalt személlyel szemben tartásra jogosult részére. A károkozó a tartást pótló járadék fizetésére abban az esetben is köteles, ha magatartásának következménye nem volt előrelátható.

A (2) bekezdés értelmében a károkozó a tartást pótló járadék fizetésére akkor is köteles, ha a meghalt személy tartási kötelezettségének megszegésével nem nyújtotta ténylegesen a tartást, vagy a járadékot igénylő a tartási igényét menthető okból nem érvényesítette.

A (4) bekezdés alapján a járadék mértékének meghatározásánál értékelni kell, ha a járadékot igénylő neki felróható okból nem rendelkezik megfelelő jövedelemmel, továbbá, hogy érvényesíthet-e követelést azokkal szemben, akik az ő tartására, a meghalt személlyel egy sorban voltak kötelesek.

[66] A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése úgy fogalmaz, hogy tartást pótló járadéknak van helye a károkozás folytán meghalt személlyel szemben tartásra jogosult részére. A jogosultság azonban mégsem feltétel nélküli. A speciális részletszabályokat a 6:529. § (1) bekezdés második mondata, valamint a (2)-(4) bekezdések rögzítik. A tartásra jogosultság házastárs esetén rászorultságot feltételez, mely a másik oldalon kötelezettséget keletkeztet. Jogosult csak az lehet, akivel szemben az elhunyt károsultat tartási kötelezettség terhelte. A Ptk. idézett rendelkezése tartalmában tehát tartási kötelezettséget jelöl meg az e járadékfajtára való jogosultság feltételeként, így annak önkéntes szívdességi jellegű tartás nem lehet az alapja. A családjogi kötelezettségen alapuló tartás esetében figyelembe kell venni a Ptk. családjogi könyvében meghatározott sorrendet is (Ptk. 4:196-199. §). Ebből következően

nem követelhet tartást pótló járadékot a hozzátartozó, ha a családjogi rendelkezések értelmében a károkozás folytán elhunyt tartásra köteles személyt más megelőzi a kötelezettségben. Az a tényállási körülmény is szerepet kap a döntés során, ha a tartásra többen a meghalt személlyel egy sorban kötelesek.

[67] A Ptk. vonatkozó rendelkezéseiből kitűnik, a tartást pótló járadék igénynek az képezi a jogalapját, hogy a károkozás folytán meghalt személlyel szemben az igénylő tartásra jogosult legyen. A tartás tényének bizonyítottsága a jelen esetben nem áll fenn, önmagában az, hogy a néhai jövedelmének egy részét átadta a házastársának, a felperes esetében nem értékelhető házastársi tartás címén átadott összegnek. Az ilyen hozzájárulást a bírói gyakorlat többlet tényállás hiányában úgy értékeli, hogy az a közös lakás, háztartás költségeihez, fenntartásához való hozzájárulás, amely az összeget biztosító személyre eső rész. Ilyen módon nem a házastárs személy szerinti tartását szolgálta, hanem a közös háztartás fenntartását. A felperes esetében nem bizonyított a rászorultság sem, mely ugyancsak előfeltétele a tartást pótló járadékra való jogosultságnak. Helyesen hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy a felperes önálló jövedelemmel rendelkezik, ezen túlmenően a Ptk. 6:529. § (4) bekezdése folytán értékelni kell azt is, hogy szükség esetén nagykorú gyermekei irányában érvényesíthet járadék követelést, mivel ők az elhunyt házastárssal egy sorban kötelesek a tartásra [Ptk. 4:196. § (1), (2) bekezdés].

[68] A peradatokból tehát nem állapítható meg, hogy a néhai által átadott jövedelemrész a felperes tartását szolgálta volna, illetve, hogy ő tartásra szoruló lenne, ezért tartást pótló járadék iránti felperesi igény nem alapos, tekintetben az ítéltábla helyt adott a fellebbezésnek és a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával az ítéletet részben megváltoztatta, és a felperes tartást pótló járadék iránti keresetét elutasította, míg egyebekben – a sérelemdíjat illetően – helybenhagyta.

[69] Az elsőfokú ítélet másodfokon történt részbeni megváltoztatása a pernyertességi-pervesztességi arányok nagyságrendi egyezőségén nem változtatott, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság által alkalmazott perköltség és illetékviselési megosztást nem érintette. A másodfokú eljárásban túlnyomó részt a felperes vált pernyertessé (90-10 %-os arányban), ezért az alperes köteles a felperesi jogi képviselő által az IM rendelet alapján felszámítani kért ügyvédi munkadíjának, mint másodfokú eljárási költségnek az említett arányhoz igazodó részbeni megtérítésére.

[70] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték a másodfokú pernyertesség-pervesztesség arányában terheli a peres feleket [Pp. 101. § (1) bekezdés, 102. § (1) bekezdés]. A felek a rájuk eső illetékösszegeket az előírt 60 napos határidőn belül a Nemzeti Adó- és Vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kötelesek befizetni, a 37/2017. (X. 27.) IM rendelet 3. § szabályai szerint.

Szeged, 2024. december 11.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.

Dr. Dobler László s.k.

Dr. Telegdy Gergely

s.k.

Szegedi Ítéltábla
I.Mf.40.024/2024/6

15

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró